

Kommenteret høringsoversigt

Udlændinge- og Integrationsministeriet

KOMMENTERET HØRINGSOVERSIGT

Lov om ændring af udlændingeloven, lov om erhvervsuddannelser og lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse (Ny opholdsordning på baggrund af uddannelsestilknytning m.v.)

1. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Lovforslaget har været sendt i høring i perioden fra den 29. februar til den 12. marts 2024 hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, AC Akademikerne, Amnesty International, Ankestyrelsen, AOF Danmark, Asylret, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, ATP, Bedsteforældre for Asyl, Bygge-, Anlægs- og Trækartellet, Børnerådet, Børns Vilkår, Centralorganisationernes Fællesudvalg CFU, CEPOS, CEVEA, Danes Worldwide, Danmarks Biblioteksforening, Danmarks Rejsebureau Forening, Danske Shipping- og Havnevirksomheder, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Danske Advokater, Dansk Center for Undervisningsmiljø (DCUM), Dansk Erhverv, Danske Erhvervsakademier, Danske Handicaporganisationer (DSI), Danske Havne, Danske Erhvervsskoler og Gymnasier – Bestyrelserne, Danske Erhvervsskoler og Gymnasier – Lederne, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Industri, Danske HF & VUC, Danske Landbrugsskoler, Dansk Metal, DFUNK – Dansk Flygtningehjælps Ungdom, Danske Regioner, Dansk Røde Kors, Dansk Socialrådgiverforening, Danske SOSU-skoler – Lederne, Danske SOSU-skoler – Bestyrelserne, Danske Studerendes Fællesråd, Dansk Tyrkisk Islamisk Stiftelse, Danske Universiteter, Danske Professionshøjskoler, Dataetisk Råd, Datatilsynet, DEA, Det Centrale Handicapråd, De Danske Sprogcentre, Den Danske Helsinki-Komité for Menneskerettigheder, Den Katolske Kirke i Danmark, Det Nationale Integrationsråd, DIGNITY – Dansk Institut Mod Tortur, Domstolsstyrelsen, DJØF, Etnisk Ung, Erhvervsskolernes Elevorganisation, Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), Finans Danmark, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Flygtningenævnet, FOA, Folkehøjskolernes Forening i Danmark, Foreningen af Udlændingeretsadvokater, Frie Funktionærer, Færøernes landsstyre, GLS-A, Handels, Transport og Serviceerhvervene, HK/Danmark, HK/Kommunal, HK Privat, HORESTA, Håndværksrådet, Indvandrermedicinsk klinik, Odense Universitetshospital, Indvandrerådgivningen, Institut for Menneskerettigheder, International Community/Erhvervs Aarhus, Journalistforbundet, Kirkernes Integrationstjeneste, Kommunernes Landsforening (KL),

30. april 2024

Udlændinge- og
Integrationsministeriet

International Arbejdskraft og EU-ophold
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Tel. 6198 4000
Mail uim@uim.dk
Web www.uim.dk

CVR-nr. 36977191

Sagsbehandler
Vera Hafstrøm Fandrup

Sags nr. 2023 - 7892
Akt-id 2628304

Knud Vilby (på vegne af Fredsfonden), Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte, Kommunale Velfærdschefer, Kraka, Kristelig Arbejdsgiverforening, Kristelig Fagbevægelse, Kommunernes Revision/BDO, Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed (Kvindefredsligaen), Landbrug & Fødevarer, Landsforeningen Adoption & Samfund, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Ledernes Hovedorganisation, Maritime Uddannelser, Mellempfolkeligt Samvirke, Mino Danmark, Mødrehjælpen, Naalakkersuisut (Grønlands landsstyre), Next, OMEP, Plums Fond for fred, økologi og bæredygtighed (tidl. Fredsfonden), PROSA, PRO-Vest, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, Red Barnet, Refugees Welcome, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Rigsrevisionen, Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser (REU), Rådet for Voksen- og Efteruddannelse (VEU-rådet), Samarbejdsgruppen om Børnekonventionen, samtlige byretter, Socialchefforeningen, SOS Racisme, STAR, Studievalg Danmark, Tekniq, Trykkesfrihedsselskabet, Rådet for Socialt Udsatte, Udbetaling Danmark, Uddannelsesforbundet, Udlændingenævnet, UNHCR, Ungdommens Røde Kors, Work-live-stay Southern Denmark, Ægteskab uden grænser, Ældre Sagen, 3F og 3F Privat Service, Hotel og Restauration (3F PSHR).

Udlændinge- og Integrationsministeriet har modtaget hørings svar med bemærkninger fra:

Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Dansk Flygtningehjælp, Fagbevægelsens hovedorganisation (FH), Danske SOSU-skoler, Kommunernes Landsforening (KL), Landbrug & Fødevarer, Ledernes Hovedorganisation, Mellempfolkeligt Samvirke, Red Barnet, Røde Kors, SOS Racisme, Udlændingenævnet, Finans Danmark, Refugees Welcome og Datatilsynet.

Følgende har afgivet hørings svar, men har ikke haft bemærkninger til lovudkastet eller har ikke ønsket at udtale sig herom:

Vestre Landsret, Østre Landsret, Rigsrevisionen, Danske Erhvervsskoler og –Gymnasier, Danes Worldwide, DTU, Aalborg Universitet, Københavns Byret på vegne af byretspræsidenterne, Den Katolske Kirke, CFU - Centralorganisationernes Fællesudvalg, Rigsrevisionen og Ankestyrelsen.

Nedenfor gengives de væsentligste punkter af indholdsmæssig karakter i de modtagne hørings svar. Udlændinge- og Integrationsministeriets kommentarer til hørings svarene er anført i kursiv.

Bemærkninger af teknisk og generel politisk karakter samt bemærkninger, der ikke vedrører lovudkastet, herunder vedrørende justeringer af bl.a. arbejdsmarkedstilknyningsordningen, betingelserne for tidsubegrænset opholdstilladelse, reglerne for positivlisterne og sagsbehandlingstiderne i Styrelsen for International Rekruttering og Integration indgår ikke i hørings oversigten. Udlændinge- og Integrationsministeriet kan for en fuldstændig gennemgang af samtlige synspunkter henvise til hørings svarene, som er sendt til Folketingets Udlændinge- og Integrationsudvalg, Uddannelses- og Forskningsudvalg samt Børne- og Undervisningsudvalg.

2. Høringssvarene

2.1 Generelle bemærkninger

Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) anfører i deres høringssvar, at de er positive over for den foreslåede uddannelsestilknytningsordning, der giver mulighed for, at udlændinge, som ellers står til at skulle udrejse fra Danmark, kan fortsætte deres ophold, hvis de er optaget på eller i gang med en erhvervsuddannelse eller videregående uddannelse inden for fagområder, hvor der er mangel på arbejdskraft. FH ser også positivt på, at de nye regler gælder for udlændinge, der har mistet deres opholdstilladelse i perioden fra den 1. juli 2020, hvor positivlisten for faglærte trådte i kraft, til den 1. juli 2024, hvor den nye ordning træder i kraft.

FH opfordrer til, at de udlændinge, som i ovenstående periode har opfyldt de foreslåede betingelser for uddannelsestilknytningen, men som har måttet forlade landet, også får mulighed for at vende tilbage til landet og genoptage deres uddannelse f.eks. på social- og sundhedsuddannelserne.

Dansk Arbejdsgiverforening (DA) anfører, at Danmark står i en situation, hvor der – både nu og fremover – er mangel på medarbejdere. Derfor mener DA, at det er positivt, at det med lovændringen nu bliver muligt for visse udlændinge at uddanne sig og opnå beskæftigelse, indenfor områder, hvor der er mangel på arbejdskraft. DA mener derfor også, at det er positivt, at der tages udgangspunkt i positivlisterne, og at der samtidig meddeles opholdstilladelse for 6 måneder med henblik på at søge beskæftigelse efter afslutning af uddannelsen. DA påpeger i den forbindelse, at det imidlertid ikke er alle stillingsbetegnelser med mangel på medarbejdere, der kan komme på positivlisten for faglærte.

Dansk Flygtningehjælp sætter pris på muligheden for at fremkomme med bemærkninger, men beklager den meget korte frist for bemærkninger.

Dansk Flygtningehjælp finder det positivt, at der indføres et nyt opholdsgrundlag, der giver flere muligheder for ophold for personer, der har fået inddraget eller nægtet forlænget deres opholdstilladelse, herunder for ukrainere og evakuerede afghanere med ophold efter de to særlove, hvis nuværende opholdstilladelse udløber med særloven henholdsvis i marts 2025 og november 2025 uden mulighed for forlængelse.

Dansk Flygtningehjælp anfører, at flygtninge af gode grunde ofte har brug for længerevarende beskyttelse og sikkerhed omkring deres opholdsgrundlag og har brug for mulighed for at skabe sig en fremtid. Her kan en ny opholdsordning på baggrund af uddannelsestilknytning være én af flere forskellige løsninger og fremtidsscenerier for den enkelte.

Dansk Flygtningehjælp gør opmærksom på, at selvom mange flygtninge og familiesammenførte gør en stor indsats for at lære dansk på en af de tre danskuddannelser

som en del af deres selvforsørgelses- og hjemrejseprogram, så vil de ikke have det krævede danskniveau, for at blive omfattet af den nye uddannelsestilknytningsordning. Dansk Flygtningehjælp anfører i den forbindelse, at der kan være flere årsager hertil, f.eks. at de ikke kan nå at afslutte deres danskuddannelse i tide, eller de har fokuseret på ordinært fuldtidsarbejde og ikke har fulgt danskundervisning, eller de har afsluttet Danskuddannelse 1 eller 2 og dermed ikke har det danskniveau, der kræves for at blive optaget på en af de aktuelle uddannelser.

Danske SOSU-skoler anfører, at de fuldt ud anerkender formålet med lovændringen og finder, at de foreslåede ændringer i udlændingeloven imødekommer behovet for at kunne skabe mere fleksible rammer for meddelelse af opholdstilladelse til udlændinge, der er optaget på en social- og sundhedsuddannelse med henblik på efterfølgende beskæftigelse i sektoren. Danske SOSU-skoler anfører endvidere, at for så vidt angår de foreslåede ændringer i lovforslagets § 2 omfattende lov om erhvervsuddannelser og i forslaget § 3 omfattende lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse finder foreningerne, at disse er fuldt tilstrækkelige til at sikre skolernes råderum i forhold til optagelse af udlændinge meddelt ophold efter den nye opholdsordning.

Kommunernes Landsforening (KL) anfører, at den nye opholdsordning taler direkte ind i et aktuelt behov for at udnytte arbejdskraftpotentialen hos den internationale arbejdskraft, der allerede er i landet, og som forventeligt allerede har sproglige kompetencer, hvorfor KL hilser initiativet om en ny opholdsordning velkommen med henblik på at imødegå arbejdskraftmangel i Danmark. KL finder det positivt, at visse udlændinge, som er optaget på eller i gang med en uddannelse inden for områder med mangel på arbejdskraft, får mulighed for at fortsætte deres ophold i Danmark, hvilket vil understøtte både dansk erhvervsliv og velfærdssamfundet.

KL er enig i vigtigheden af at sikre, at udlændinge, der har vist vilje til at bidrage til Danmark gennem uddannelse inden for mangelområder, får mulighed for at færdiggøre deres uddannelse og derefter blive i Danmark med henblik på beskæftigelse. KL påpeger samtidig, at der er enkelte dele af forslaget, som KL forholder sig skeptisk overfor, og at disse ændringer bør overvejes nærmere for at sikre, at de ikke har utilsigtede konsekvenser for borgere, kommunerne eller for arbejdsmarkedet.

KL anfører endvidere, at det bør overvejes at lade udlændinge, som er udrejst af Danmark for nyligt som følge af mistet opholdsgrundlag, og som, hvis de fortsat var i Danmark, kunne opnå ophold efter uddannelsestilknytningsordningen, omfatte af ordningen.

KL bakker op om jobsøgningsopholdet på 6 måneder efter endt uddannelse med henblik på at søge beskæftigelse. KL anfører dog også, at en ansøger, der har ophold efter uddannelsestilknytningsordningen, ikke vil kunne ansættes i en fuldtidsstilling umiddelbart efter uddannelsens afslutning, men skal afvente at der tages stilling til en ansøgning efter positivlisten. KL foreslår derfor, at personer, som får ophold ef-

ter uddannelsestilknytningsordningen og er i gang med f.eks. en social- og sundhedsuddannelse, også i jobsøgningsperioden efter endt uddannelse må påtage sig en fuldtidsstilling, indtil der er taget stilling til, om udlændingen kan meddeles opholdstilladelse efter positivlisten.

Landbrug og Fødevarer ser positivt på ministerens intention om at indføre en ny opholdsordning til udlændinge, der har mistet eller står til at miste opholdstilladelse i Danmark, og som samtidig er optaget på en uddannelse, hvor der er mangel på arbejdskraft (positivlisterne). Landbrug og Fødevarer anerkender, at denne ordning kan være med til at øge arbejdsudbuddet inden for områder, hvor der er betydelig mangel på arbejdskraft.

Ledernes Hovedorganisation bakker op om forslaget, da der både i den private og den offentlige sektor mangler medarbejdere. Ledernes Hovedorganisation støtter at der tages udgangspunkt i de eksisterende positivlister, så de kendte positivlister danner grundlaget for, om udlændingen senere kan varetage en arbejdsfunktion, der kan danne grundlag for meddelelse af opholdstilladelse. Ledernes Hovedorganisation mener endvidere, at det er fornuftigt, at de omfattede udlændinge får et jobsøgningsophold efter endt uddannelse. Ledernes Hovedorganisation påpeger i den forbindelse, at det er vigtigt, at der gives støtte til jobsøgning. Endelig ser Ledernes Hovedorganisation positivt på, at lovforslaget lægger op til en forenkling af regler i studieopholdsbekendtgørelsen i forhold til den tilladte ugentlige arbejdstid for udenlandske studerende.

Mellemfolkeligt Samvirke er enig med regeringen i at håndtere det problem om, at flygtninge mister deres opholdstilladelse til trods for, at de har vist, at de vil Danmark. Mellemfolkeligt Samvirke anfører, at de i mange år har advokeret for en mere human udlændingepolitik og anser det for positivt, at dette lovforslag både vil gavne berørte medborgere samt det danske erhvervsliv og velfærdssamfund. Mellemfolkeligt Samvirke er også positivt stemt for, at lovforslaget har tilbagevirkende kraft, så det kommer flere til gode, men så dog helst, at regeringens lovforslag om positive ændringer på udlændingeområdet havde et mere generelt udsyn, så det gjaldt for flere frem for få. Derudover gør Mellemfolkeligt Samvirke sig overvejelser om, hvordan det sikres, at berørte af det nye lovforslag ikke får indskrænket deres rettigheder f.eks. i forhold til adgang til permanent opholdstilladelse.

Mellemfolkeligt Samvirke anfører også, at den forskelsbehandling, der foreslås, favoriserer blandt udlændinge i Danmark, således at det kommer dem til gode, der har ressourcer til at tilgå uddannelse og senere hen arbejdsmarkedet, samt at det er indenfor specifikke erhverv, at det kommer det danske erhvervsliv og velfærdssamfund til gode, og at man dermed bevidst overser udlændinge i en sammenlignelig situation med tidligere tilkendt beskyttelsesstatus, som har en ligeså begrænset adgang til at vende tilbage til deres oprindelsesland, hvilket kan føre til polarisering blandt de forskellige grupper af udlændinge. Mellemfolkeligt Samvirke gør opmærksom på, at man med lovforslaget ikke tilgodeser de mange udlændinge, der har bevist deres dedikation til det danske samfund ved at lære sproget, integrere sig i lokalsamfundet med f.eks. frivilligt arbejde, eller for den sags skyld arbejder og

bidrager til det danske samfund i et andet erhverv, end hvad der fremstår på positivlisten, ligesom de svageste, der er i risiko for at få inddraget deres midlertidige opholdstilladelse, men ikke har ressourcer til at leve op til kravene i det nye lovforslag, bliver overset.

Red Barnet hilser overordnet set forslaget om den nye uddannelsestilknytningsordning velkomment. Red Barnet anfører, at de dog er stærkt kritiske over for det faktum, at forslaget alene vedrører en relativt begrænset mængde af uddannelser, og anfører, at børn og unge bør have lige muligheder for at vælge uddannelse, uden at det skal have indflydelse på deres mulighed for fortsat ophold i Danmark. Red Barnet ser desuden et behov for i lovgivningen at lave undtagelser for de børn og unge med flugtbaggrund, som har fysiske eller psykiske helbredsproblemer eller indlæringsvanskeligheder og derfor ikke kan opfylde betingelser såsom uddannelse, selvforsørgelse, beskæftigelse og danskundskaber ved ansøgning om ophold eller permanent opholdstilladelse, hvorfor Red Barnet anbefaler, at denne gruppe sikres bedre muligheder for at opnå dispensation i praksis med henblik på at forhindre diskrimination.

Røde Kors anfører, at de overordnet er positivt indstillet overfor, at de personer, som lovforslaget vedrører, får mulighed for at færdiggøre deres uddannelse og efterfølgende får mulighed for at træde ind på det danske arbejdsmarked.

Finans Danmark anfører, at i den nuværende økonomiske situation er mangel på arbejdskraft en hæmsko for virksomhedernes muligheder for vækst og indtjening og dermed samtidig en barriere for yderligere velstandsstigninger i Danmark, hvorfor Finans Danmark bakker op om lovforslaget, idet lovforslaget medvirker til at øge arbejdsudbuddet fra udlændinge, som benytter ordningen og enten er optagede på eller i gang med en uddannelse.

SOS Racisme finder overordnet, at formålet med lovforslaget er principielt fornuftigt og påskønnelsesværdigt, idet det vil gavne både flygtningene og Danmark – modsat en stor del af den øvrige udlændingelovgivning i Danmark.

SOS Racisme anfører, at der med lovforslaget er lavet minutiøse regler for rigtig mange forhold for at sikre mod, at der ikke er folk, der får ophold, uden at de reelt vil uddanne sig inden for et af de felter, hvor Danmark mangler arbejdskraft. SOS Racisme anfører i den forbindelse, at ordningen måske ikke kommer til at rumme ret mange af dem, der er i risiko for at få ophævet opholdspligten, og hvor i alt fald nogle af regeringspartierne godt kan se, at det vil være ret så dumt at straffe udlændingene med udrejsecentre, opholdspligt, meldepligt og efter 3. dom fængsel og udvisningsdom med indrejseforbud og indberetning til SIS-2-systemet. SOS Racisme anfører endvidere, at det vil være direkte dumt af Danmark at smide mennesker ud eller nedbryde dem psykisk på udrejsecentre og i Ellebæk, hvis de gerne vil tage en uddannelse, og især når de ovenikøbet vil få gode muligheder for at få ansættelse, idet der mangler uddannede mennesker på næsten alle niveauer inden for sundhedsvæsenet og socialvæsenet, fra social- og sundhedshjælpere til speciallæger, og inden for den pædagogiske sektor i alle typer institutioner og skoler. SOS

Rasisme anfører ligeledes, at de, der har prøvet det selv, ikke skal fratages denne mulighed for opholdstilladelse, heller ikke hvis de er blevet straffet efter de ekstreme strafskeletter på udrejsecentre – efter 3. dom går man jo efter en fængselsstraf.

SOS Rasismes anbefaling er, at man gennemfører forslaget, men i en bedre udgave end den foreslåede og over en længere periode end anført – der vil jo vedblive med at komme diverse ophævelser for dem med midlertidigt asyl – derfor er det irrationelt at sætte en frist for, hvor sent man må søge om uddannelse som grundlag for opholdstilladelse.

Refugees Welcome bifalder overordnet set forslagets udvidelse af mulighederne for at fortsætte et ophold i Danmark og muligheden for at skifte opholdsgrundlag, som muligvis vil forhindre nogle af de helt urimelige sager, som har været omtalt i pressen, og som Refugees Welcome også har set i deres rådgivning. Refugees Welcome anfører, at lidt færre mennesker måske vil miste deres ret at være i Danmark på trods af en stærk tilknytning, og selvom de har gjort alt, hvad der kan forventes af dem, men at det dog fortsat vil være svært for den enkelte at tilrettelægge sin fremtid og gennemskue konsekvenserne af et uddannelsesvalg, eftersom positivlisten løbende ændres. Refugees Welcome anfører endvidere, at lovforslaget udgør en desværre snæver og kompliceret lappeløsning, som ikke burde være nødvendig.

Refugees Welcome anfører ligeledes, at mange af de krav, som et flertal i Folketinget opfatter som tegn på, at en udlænding ”vil Danmark” og ”yder en indsats” i praksis af både udlændingene selv og af organisationen som rådgivere opleves som et uendeligt forhindingsløb af ulogiske og tilfældige chikaner, der hele tiden flytter sig. Herudover anfører Refugees Welcome, at det er dybt problematisk, at man med dette lovforslag kan flytte en person fra kategorien flygtning over i kategorien arbejdsimmigrant – hvilket betyder en langt svagere juridisk situation med færre rettigheder.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har noteret sig de generelle bemærkninger. Det bemærkes i øvrigt, at der ikke med den foreslåede uddannestilknytningsordning ændres på de gældende regler om nægtelse af forlængelse eller inddragelse af opholdstilladelse, ligesom der heller ikke ændres på det grundlæggende princip om, at udlændinges, herunder flygtnings, ophold i Danmark som udgangspunkt er midlertidigt. De udlændinge, der mister deres oprindelige opholdsgrundlag, og som opfylder betingelserne for at blive omfattet af den foreslåede ordning, vil således blive meddelt en opholdstilladelse på et nyt og andet grundlag.

2.2. De omfattede uddannelser og kravet om studieaktivitet

Kommunernes Landsforening (KL) anfører, at det på begge positivlister bør fremgå præcis, hvilke danske uddannelser, der efterfølgende vil give ret til ophold efter den nye ordning, og at det i et vejledningsøjemed vil være relevant for flere instanser, at de specifikke uddannelser fremgår af positivlisterne, hvilket både gælder for Sty-

relsen for International Rekruttering og Integration, kommunerne, uddannelsesinstitutioner samt vejledere. KL anfører endvidere, at det desuden vil lette processen for den enkelte borger, som både ønsker uddannelse og arbejde i Danmark, at træffe det rette valg af uddannelse. KL anfører ligeledes, at kriterierne for, at SIRI træffer beslutning om studieaktivitet, uddannelse mv. bør tage udgangspunkt i objektive kriterier, som af hensyn til borgernes retssikkerhed bør være offentligt tilgængelige og lette at orientere sig i.

Udlændinge- og Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at det af lovforslagets afsnit 2.2.1 og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 6, fremgår, at hvorvidt en uddannelse fører til, at den pågældende udlænding kan varetage en stilling, der fremgår af positivlisten for personer med en videregående uddannelse eller positivlisten for faglærte, vil bero på Styrelsen for International Rekruttering og Integrations konkrete og individuelle vurdering af de kompetencer, der opnås på en given uddannelse, sammenholdt med hvilke stillinger, der på ansøgningstidspunktet fremgår af positivlisterne. Styrelsen for International Rekruttering og Integration kan til brug for denne vurdering f.eks. benytte den nationale informations- og vejledningsportal, der hjælper uddannelsessøgende til at træffe kvalificerede og informerede uddannelsesvalg (UddannelsesGuiden).

Nogle uddannelser vil således i praksis kunne føre til, at udlændingen kan varetage flere typer af stillinger. F.eks. kan erhvervsuddannelsen inden for kontor (kontoruddannelsen) være relevant for jobbet som kontormedhjælper, advokatsekretær, receptionist og regnskabsmedarbejder, alt efter hvilket speciale, der vælges undervejs i uddannelsen. Tilsvarende kan flere stillinger varetages af personer med forskellige uddannelser. F.eks. kan både professionsbacheloruddannelsen inden for webudvikling og kandidatuddannelsen inden for webkommunikation være relevante for stillingen som webudvikler.

Finder Styrelsen for International Rekruttering og Integration efter en konkret og individuel vurdering, at en udlænding er optaget på eller eventuelt påbegyndt en uddannelse, der fører til, at den pågældende kan varetage en stilling, der fremgår af en af positivlisterne, og opfylder udlændingen de øvrige betingelser, vil udlændingen blive meddelt opholdstilladelse efter den foreslåede ordning. Opholdstilladelsen vil blive betinget af, at udlændingen er studieaktiv.

Er udlændingen ikke studieaktiv, vil den pågældendes uddannelsesinstitution uden udlændingens samtykke skriftligt skulle videregive oplysning herom til Styrelsen for International Rekruttering og Integration. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 26.

Hvis udlændingen ikke længere opfylder betingelserne for sin opholdstilladelse, f.eks. fordi udlændingen ikke er studieaktiv, vil opholdstilladelsen som udgangspunkt blive inddraget.

Det foreslås dog også, at en udlænding, der meddeles opholdstilladelse efter den foreslåede uddannelsestilknytningsordning eller med henblik på studieskift, skal

kunne bevare opholdsgrundlaget, selvom vedkommende ikke er studieaktiv, hvis den manglende studieaktivitet er begrundet i sygdom, der er dokumenteret ved en lægeerklæring eller lignende, og udlændingen fortsat er indskrevet på den uddannelse, der danner grundlag for opholdstilladelsen. Det vil være Styrelsen for International Rekruttering og Integration, der efter en konkret og individuel vurdering tager stilling hertil. Der henvises til lovforslagets afsnit 2.2.3.

Dansk Flygtningehjælp gør opmærksomhed på, at der kan være uddannelsesinstitutioner, som er usikre på optagelse af personer, hvis nuværende opholdstilladelse er kortere end længden på den uddannelse, som de søger ind på, hvorfor Dansk Flygtningehjælp opfordrer til, at det bliver tydeliggjort, at det er muligt at blive optaget på en uddannelse, der varer længere end den nuværende opholdstilladelse, og at evt. udfordringer i den forbindelse løses.

Børne- og Undervisningsministeriet bemærker, at lovændringerne på ministeriets område, jf. lovforslagets §§ 2 og 3, alene er ændringer, der sikrer, at en udenlandsk elev, der opnår et nyt opholdsgrundlag i medfør af den foreslåede ændring i udlændingeloven om den nye uddannestilknytningsordning, jf. lovforslagets § 1, fortsat - på baggrund af elevens nye opholdsgrundlag - kan indgå i beregningen af det tilskud, som staten yder til uddannelsesinstitutionen. Høringsvaret har ikke givet anledning til ændringer i lovforslaget.

2.3. Formodningsreglen

Dansk Flygtningehjælp anfører, at det af lovforslaget fremgår, at formodningsreglen i studiebekendtgørelsens § 9 skal finde anvendelse ved ansøgning om ophold efter uddannestilknytningsordningen, så Styrelsen for International Rekruttering og Integration efter en konkret og individuel vurdering vil kunne meddele afslag på opholdstilladelse, hvis der er formodning om, at formålet med at søge ind på uddannelsen er at opnå ophold i Danmark. Dansk Flygtningehjælp gør i den forbindelse opmærksom på, at motivationen for at uddanne sig i Danmark kan være sammensat af mange hensyn og have mange facetter, herunder ønsket om at skabe bedre vilkår for sig selv og sin familie. Dansk Flygtningehjælp anfører, at det er deres erfaring, at langt de fleste flygtninge og familiesammenførte har et stort ønske om at uddanne sig, arbejde og blive selvforsørgende, og at den nye ordning vil bidrage til den stærke motivation og ønsket om at blive integreret i Danmark. Dansk Flygtningehjælp opfordrer derfor til, at Styrelsen for International Rekruttering og Integration i deres konkrete og individuelle vurdering har en praksis, der udviser forståelse for dette.

Udlændinge- og Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at det af formodningsreglen vil følge, at Styrelsen for International Rekruttering og Integration efter en konkret og individuel vurdering kan meddele afslag på opholdstilladelse efter den foreslåede uddannestilknytningsordning, hvis der er en vis formodning for, at udlændingens intention ikke er at studere i Danmark.

Udlændinge- og Integrationsministeriet er enig med Dansk Flygtningehjælp i, at motivationen for at søge ind på en bestemt uddannelse kan være sammensat af mange hensyn. Det er således ikke til hinder for at kunne opnå opholdstilladelse efter den foreslåede uddannestilknytningsordning, at en udlænding bevidst har valgt en uddannelse inden for et område, hvor der er mangel på arbejdskraft, med henblik på eventuelt at kunne benytte den foreslåede uddannestilknytningsordning, hvis udlændingen på et senere tidspunkt måtte miste sit opholdsgrundlag.

Det fremgår af lovforslagets afsnit 2.2.1, at det vil kunne indgå som et element i Styrelsen for International Rekruttering og Integrations formodningsvurdering, om en udlænding først søger og bliver optaget på en relevant uddannelse efter, at vedkommende er blevet bekendt med, at udlændingemyndighederne har igangsat en sag med henblik på at vurdere, om udlændingens opholdstilladelse skal inddrages. Det er efter den eksterne høring blevet præciseret i afsnittet, at dette dog ikke sig selv vil føre til, at der er en formodning for, at udlændingens intention ikke er at studere i Danmark. Det vil i alle tilfælde bero på en konkret og individuel vurdering, om der er en vis formodning for, at udlændingens intention ikke er at studere i Danmark.

2.4. Forsørgelse m.v.

SOS Racisme anfører, at de ikke vil få SU til uddannelsen men må forsørge sig selv, medmindre de da allerede er i gang med en uddannelse, som de får SU til. SOS Racisme anfører endvidere, at i princippet er regeringen kun interesseret i, at de studerende søger ind på fuldtidsuddannelser/tager uddannelser på fuld tid, og samtidig får de ret til at arbejde på fuld tid i juni, juli og august, hvor mange uddannelser næsten er lukket ned - bortset fra afgangsprøver og eksaminer, og på max 20 timer om ugen resten af året, ligesom andre studerende/uddannelsessøgende, men at de til gengæld ikke må få nogen form for forsørgelseshjælp, heller ikke SU, og hvis nogen i deres familie får det, risikerer de at få inddraget opholdstilladelsen. SOS Racisme anfører i den forbindelse, at de ikke ved, hvor mange der reelt vil tage imod det, da det også kan risikere at vælte en opholdstilladelse, hvis nogen tæt på dem får hjælp til forsørgelse. SOS Racisme anfører ligeledes, at man kunne gøre betingelserne lettere, ved at flygtningene og de fordrevne kunne oppebære SHO-ydelse eller anden ydelse, så de ikke behøvede både gå på en fuldtidsuddannelse og have et studiejob eller andet arbejde op til 20 timer/uge og samtidig har mange formentlig også brug for mere danskindlæring og en mentorordning – og alting tager tid, det tager også mere tid at uddanne sig på et andet sprog end ens modersmål.

Udlændinge- og Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at der ikke med lovforslaget ændres på reglerne for modtagelse af kontanthjælpsydelse. Det skal endvidere bemærkes, at det af afsnit 2.2.1. i lovforslaget bl.a. fremgår, at en udlænding, der indgiver ansøgning om opholdstilladelse efter den foreslåede uddannestilknytningsordning eller med henblik på uddannelseskift, vil være omfattet af de gældende regler for modtagelse af kontanthjælpsydelse, hvis de ikke kan forsørge sig selv. Det fremgår endvidere, at når udlændingen påbegynder den uddannelse,

der danner grundlag for ansøgningen om opholdstilladelse, vil vedkommende være fuldtidsstuderende og dermed ikke længere omfattet af de gældende regler for at modtage kontanthjælpsydelse, idet det af § 12, stk. 1, 1. pkt., i lov om aktiv socialpolitik fremgår, at der ikke kan ydes hjælp til personer under uddannelse.

Der skal endvidere bemærkes, at udlændinge, der indgiver ansøgning om opholdstilladelse efter den foreslåede uddannestilknytningsordning, vil være berettiget til SU og betalt uddannelse, hvis de havde ret hertil inden, de mistede deres oprindelige opholdsgrundlag.

SOS Racisme påpeger, at de uddannelser, som flygtningen kommer ind på, måske har brug for ekstra midler til at lave mentornetværk og til at lave noget ekstra danskundervisning målrettet fagsproget. SOS Racisme påpeger, at der kan være brug for ekstra undervisning for studerende på områder, hvor der mangler varme hænder, idet det er vigtigt at kunne udtale ordene forståeligt. Hvad angår faguddannelser inden for håndværk, har det ofte været et problem, at der blev diskrimineret ved adgangen til lærepladser, og at der mangler lærepladser. Det er også vigtigt, at politikerne ser på denne del, da der er størst chance for at få arbejde bagefter, hvis man har haft en læreplads og ikke hele tiden har fået skoleundervisning.

Børne- og Undervisningsministeriet bemærker, at lovændringerne på ministeriets område, jf. lovforslagets §§ 2 og 3, alene er ændringer, der sikrer, at en udenlandsk elev, der opnår et nyt opholdsgrundlag i medfør af den foreslåede ændring i udlændingeloven om den nye uddannestilknytningsordning. jf. lovforslagets § 1, fortsat - på baggrund af elevens nye opholdsgrundlag - kan indgå i beregningen af det tilskud, som staten yder til uddannelsesinstitutionen. Høringssvaret har ikke givet anledning til ændringer i lovforslaget.

2.5. Retsstilling efter udløb af jobsøgningsopholdet

Mellemfolkeligt Samvirke anfører, at det ikke er klart hvilke konsekvenser det har, hvis en udlænding efter endt uddannelse og efter seks måneders jobsøgning stadig ikke er kommet i arbejde, eller hvis vedkommende mister sit arbejde.

Udlændinge- og Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at det af lovforslagets afsnit 2.2.2 fremgår, at en udlænding, der efter afslutning af uddannelsen finder beskæftigelse i jobsøgningsperioden, vil kunne påbegynde beskæftigelsen i det omfang, at den er i overensstemmelse med udlændingens hidtidige arbejdstilladelse, dvs. ansættelse indtil 90 timer om måneden og fuld tid i månederne juni, juli og august. Får udlændingen et tilbud om fuldtidsbeskæftigelse og indgiver ansøgning om opholdstilladelse på baggrund heraf, kan vedkommende forvente at få svar på sin ansøgning inden for ca. 1 måned.

Udlændinge- og Integrationsministeriet kan endvidere oplyse, at en udlænding, der ikke efter udløbet af det seks måneders jobsøgningsophold har søgt om eller har

opnået et nyt opholdsgrundlag, f.eks. på baggrund af beskæftigelse, vil skulle udrejse af Danmark. Er en opholdstilladelse udløbet, uden at udlændingen er udrejst, vil vedkommende således opholde sig ulovligt i Danmark.

2.6. Regler om familiesammenføring

Dansk Flygtningehjælp opfordrer til, at man genovervejer muligheden for familiesammenføring for personer omfattet af uddannelsestilknytningsordningen, da det er deres vurdering, at det nuværende forslag vil betyde, at flere ikke vil se ordningen som en reel mulighed, hvis det betyder, at de først vil kunne blive familiesammenført med deres ægtefælle efter op mod 11 års ophold i Danmark.

Røde Kors anfører, at der i lovforslaget lægges op til, at de, der får ophold efter den nye ordning som udgangspunktet alene skal have adgang til familiesammenføring efter de normale regler, og at de dermed ikke, som det gælder for andre udlændinge med studieopholdstilladelse, vil få en lempelig adgang til familiesammenføring efter udlændingelovens § 9 n, stk. 1. I den forbindelse bemærker Røde Kors, at undersøgelser viser, at mennesker, som bliver adskilt fra deres familie, gennemgår enorm stress og sorg, og at der derfor er tungtvejende humanitære hensyn, der taler for, at familier skal have mulighed for at blive genforenet i sikkerhed.

Udlændinge- og Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at udlændinge, der opnår opholdstilladelse efter den foreslåede uddannelsestilknytningsordning, og som efter endt uddannelse opnå opholdstilladelse efter en af de gældende erhvervsordninger, vil kunne opnå opholdstilladelse efter de lempeligere regler for medfølgende familie til udenlandske arbejdstagere, jf. herved udlændingelovens § 9 m. Det er således alene i perioden, hvor udlændingen er under uddannelse, at de almindelige regler om familiesammenføring finder anvendelse.

2.7. Bagudrettet spor for udlændinge, der har mistet deres hidtidige opholdsgrundlag, før lovens ikrafttræden

Kommunernes Landsforening opfordrer til, at fristen for indgivelse af ansøgning på det bagudrettede spor forlænges til f.eks. 31. december 2024.

Udlændinge- og Integrationsministeriet skal dertil bemærkes, at det foreslåede bagudrettede spor er ændret, således at der lægges op til, at der skal kunne indgives ansøgning om opholdstilladelse frem til og med den 1. januar 2025.

Refugees Welcome anfører, at fortolkningen af loven og de skønsmæssige afgørelser hos alle tre styrelser er utroligt ufleksible og restriktive, hvilket fører til mange forkerte afgørelser og klagesager, både når det gælder opholds- og meldepligten for afviste samt krav til at få eller opretholde arbejds- og studietilladelser. Refugees Welcome anfører endvidere, at den nuværende praksis stadig vil kunne spænde ben for intentionen i dette lovforslag. F.eks. har Refugees Welcome set mødre blive dømt for overtrædelse af opholdspligten i et udrejsecenter, alene fordi de besøgte deres børn, og studerende har mistet deres opholdstilladelse samt mange penge i

gebyrer, fordi de har arbejdet et par timer for meget ved siden af. Refugees Welcome anfører ligeledes, at der bør kunne ses igennem fingre med små overtrædelser, hvor der er tale om misforståelser, forglemmelser, tekniske problemer osv. og ikke bevidst omgåelse af reglerne.

Røde Kors anfører, at administrationen af opholds- og meldepligt på udrejsecentrene i de senere år har været behæftet med fejl bl.a. på grund af problemer med de elektroniske systemer. Røde Kors anfører i den forbindelse, at det på den baggrund bør ændres fra et generelt krav til i stedet at være en konkret individuel vurdering, om den enkeltes overtrædelse af opholds- og meldepligten bør give anledning til afslag på ophold under den nye ordning.

Udlændinge- og Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at det foreslåede bagudrettede spor er ændret, således at eventuelle sigtelser eller tiltaler for overtrædelse af meldepligt eller opholdspligt ikke vil have betydning for adgangen til at opnå opholdstilladelse efter den foreslåede uddannelsestilknytningsordning.

Med den reviderede bestemmelse i lovforslagets § 4, stk. 5, foreslås det således, at der ikke skal kunne gives opholdstilladelse efter den foreslåede uddannelsestilknytningsordning, hvis udlændingen, i perioden fra den 1. juli 2020 og indtil Styrelsen for International Rekruttering og Integration træffer afgørelse, her i landet er udvist efter udlændingeloven eller er idømt straf eller har vedtaget en bøde for overtrædelse af meldepligt efter hjemrejselovens § 12, stk. 1, eller opholdspligt efter hjemrejselovens § 13, stk. 1, eller efter udlændingeloven, straffeloven, lov om euforiserende stoffer eller lov om våben og eksplosivstoffer m.v. Det foreslås endvidere, at dette ikke skal omfatte udvisning pga. ulovligt ophold og straf efter udlændingeloven for ulovligt ophold.

2.8. Myndighedernes vejledning

Dansk Flygtningehjælp opfordrer til, at flygtninge, familiesammenførte samt ukrainere og afghanere med ophold efter de to særlove bliver vejledt grundigt om den nye mulighed for at ansøge om opholdstilladelse efter uddannelsestilknytningsordningen, ansøgningsfristen og konsekvenserne af at overskride den, ligesom Dansk Flygtningehjælp opfordrer til, at målgruppen vejledes grundigt om det nye opholdsgrundlags betingelser og vilkår.

Dansk Flygtningehjælp opfordrer endvidere til, at den 7-dages frist for indgivelse af ansøgning efter den nye uddannelsestilknytningsordning forlænges, da det er en stor omvæltning for de fleste at få endeligt afslag på forlængelse eller inddragelse af den oprindelige opholdstilladelse, hvorfor Dansk Flygtningehjælp mener, at det er mest hensigtsmæssigt, at fristen sættes til f.eks. 30 dage.

Refugees Welcome anfører, at de danske udlændingeregler er vanvittigt komplicerede, og at Refugees Welcome ofte har oplevet at selv partiernes ordførere var i tvivl om både gældende ret og implikationerne af diverse lovforslag, ligesom juridiske rådgivere og advokater ofte er i tvivl i de enkelte sager, hvorfor der er brug for

simplere regler, ikke endnu en særlig bestemmelse. Refugees Welcome bemærker i den forbindelse, at information og kommunikation som regel kun findes på dansk (og til en vis grad på engelsk) og at korte frister og høje gebyrer udgør en ekstra barriere for de fleste udlændinge.

SOS Racisme anfører, at fristerne for ansøgning bør udvides, bl.a. fordi det kan tage lang tid før, man ved hvilke uddannelser, man bliver optaget på.

Mellemfolkeligt Samvirke anfører, at de danske myndigheder er forpligtede til at informere, involvere samt yde vejledning til de berørte borgere for at sikre, at de kender til sagens omgang og konsekvenser. Mellemfolkeligt Samvirke anfører i den forbindelse at med dette lovforslag, der endda har tilbagevirkende kraft, er der også borgere, hvis opholdstilladelse blev inddraget, der skal kontaktes og informeres om nye rettigheder. Mellemfolkeligt Samvirke anfører ligeledes, at dette komplekse lovforslag, der både vedrører udlændinge med tidligere opholdsgrundlag fra enten udlændingelovens § 7, § 8, familiesammenførte eller særlove, har et bekymrende antal ubekendte og uklarheder, som efterlader en stor undren om de berørtes retssikkerhed. Mellemfolkeligt Samvirke anbefaler, at der med lovforslaget sikres garanti for klar og tydelig vejledning og sikring af udlændinges retssikkerhed, og at der gives skriftlig information til berørte borgere på både dansk og deres modersmål samt bestræber sig på at de i dialogen bliver oplyst tilstrækkeligt og så enkelt som muligt for at undgå misforståelser.

Røde Kors anfører, at det er vigtigt, at kommunerne oplyser og vejleder den enkelte flygtning om muligheder og begrænsninger for at søge den nye opholdsordning, herunder særligt flygtninge, der har ophold via særloven for fordrevne fra Ukraine, da denne gruppe i høj grad har fundet ufaglærte job i brancher såsom rengøring, hotel- og restauration og landbrug, og som ikke fremgår af positivlisterne.

Udlændingenævnet anfører, at det ikke altid ud fra sagens oplysninger/akter eller indkomst er muligt at se, hvorvidt en udlænding er indskrevet på en uddannelse, og om denne uddannelse i givet fald er omfattet af den foreslåede ordning, hvorfor det i visse tilfælde vil kunne være vanskeligt for Udlændingenævnet at vurdere, om det vil være relevant at vejlede om den nye opholdsordning på baggrund af uddannelsestilknytning. Udlændingenævnet bemærker i den forbindelse, at hvis nævnet vejleder om den foreslåede ordning i alle sager, hvor nævnet træffer afgørelse om inddragelse, nægtelse af forlængelse eller konstatering af ophør efter EU-reglerne, vil dette evt. kunne bidrage til at skabe en forventning hos f.eks. en udlænding indskrevet på erhvervsuddannelser om, at vedkommende vil kunne være omfattet af den foreslåede ordning.

Udlændinge- og Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at det i lovforslagets afsnit 2.2.5 er præciseret, at det forudsættes, at Udlændingestyrelsen, Styrelsen for International Rekruttering og Integration, Udlændingenævnet, Flygtningenævnet og Udlændinge- og Integrationsministeriet på eget initiativ efter omstændighederne vil vejlede om den foreslåede uddannelsestilknytningsordning, herunder 7 dages fristen for indgivelse af ansøgning samt ansøgningsgebyret i det omfang, det

fremstår som nødvendigt og relevant. Det er endvidere præciseret, at dette hovedsageligt vil være i forbindelse med, at der træffes afgørelse om inddragelse eller nægtelse af forlængelse af opholdstilladelse eller i forbindelse med konstatering af ophør af opholdsret efter EU-reglerne, og hvor det af sagens oplysninger fremgår, at den pågældende udlænding er optaget på eller aktuelt er under uddannelse.

Bliver lovforslaget vedtaget, vil udlændinge- og integrationsministeren desuden orientere Dansk Flygtningehjælp, der yder uvildig rådgivning til udlændinge uden lovligt ophold i Danmark på bl.a. udrejsecentrene, om den nye uddannestilknytningsordning og det hertil knyttede bagudrettede spor, med henblik på at Dansk Flygtningehjælp er klædt på til at vejlede udlændinge om ordningen i det omfang, det vurderes relevant.

Det bemærkes i øvrigt, at hvis lovforslaget bliver vedtaget, vil udlændingemyndighedernes hjemmeside www.nyidanmark.dk blive opdateret med henblik på, at ansøgere og andre interessenter kan orientere sig om den nye uddannestilknytningsordning og de betingelser, der knytter sig til ordningen, herunder reglerne for indgivelse af ansøgning.

3. Forholdet til databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven

Datatilsynet anfører, at behandlingen af oplysninger efter artikel 6, stk. 1, litra e, skal være nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave i samfundets interesse eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt, og at det derfor bør sikres, at bestemmelsen ikke går videre end behandling af oplysninger, der er nødvendig, herunder bør det præciseres i bemærkningerne, at der gælder et krav om "nødvendighed" ved behandling af oplysninger.

Datatilsynet anfører endvidere, at de har noteret sig, at der i lovforslagets bemærkninger – for så vidt angår behandling af oplysninger om strafbare forhold – er henvist til databeskyttelseslovens § 8, men at det ikke står Datatilsynet klart, hvorfor der henvises til denne bestemmelse, idet ændringslovforslaget – inden for rammerne af databeskyttelsesforordningens artikel 10 – i sig selv må anses for at tilvejebringe hjemmel til behandling af oplysninger om strafbare forhold. Datatilsynet anfører i den forbindelse, at i det omfang, der er hjemmel til behandling af oplysninger om strafbare forhold i anden lovgivning, skal der efter Datatilsynets opfattelse ikke tillige være hjemmel i databeskyttelseslovens § 8. Datatilsynet henviser i den forbindelse til databeskyttelseslovens § 1, stk. 3, hvoraf det fremgår, at regler om behandling personoplysninger i anden lovgivning, som ligger inden for databeskyttelsesforordningens rammer for særregler om behandling af personoplysninger, går forud for reglerne i databeskyttelsesloven.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har indarbejdet Datatilsynets bemærkninger i lovforslagets afsnit 3.